

**SAMARBEID OM
OPPLÆRING AV
HELSEFAGARBEIDER-LÆRLINGER**

mellom

**Helse Bergen,
Haraldsplass Diakonale sykehus og
kommuner innenfor
Helse Bergen sitt foretaksområde**

**Denne avtalen gjelder for
..... kommune**

1. Innledning

Avtalen bygger på [Overordnet samarbeidsavtale om samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene innenfor Helse Bergen sitt foretaksområde.](#)

Avtalen er en særavtale til tjenesteavtale 7: [«Samarbeid om forskning, utdanning, praksis og læretid» pkt 9.2](#)

2. Parter

Partene i samarbeidsavtalen er Helse Bergen (HB), Haraldsplass Diakonale Sykehus (HDS) (i samarbeidsavtalen omtalt som helseforetaket) og de kommuner innenfor Helse Bergen sitt foretaksområde som slutter seg til avtalen.

3. Bakgrunn

Helsefagarbeiderutdanningen er et 4-årig læreløp hvor hovedmodellen er 2 år i videregående skole og deretter 2 år som lærling med opplæring i bedrift.

Denne avtalen regulerer den del av læretiden som legges til spesialisthelsetjenesten for helsefagarbeiderlærlinger som er ansatt/har lærekontrakt i en kommune.

Partene i avtalen har ansvar for å samarbeide om planlegging og gjennomføring av læretiden i helseforetaket. Samarbeidet skal foregå etter de retningslinjer som følger av denne avtalen og avtalens vedlegg. Veiledning av lærlingen skal gis av fagpersoner i helseforetaket med relevant yrkesutdanning og yrkespraksis.

4. Formål

Det overordnede formål med avtalen er å skape best mulig forutsetninger for forpliktende og formalisert samarbeid om læretiden for helsefagarbeiderlærlinger i helseforetaket.

Samarbeidet har til formål å sikre kvalitet i opplæring av helsefagarbeideren i henhold til helsetjenestens behov og i samsvar med gjeldende læreplaner. Partene ser det som svært viktig /som en del av sitt samfunnsoppdrag, å bidra til at helsefagarbeidere får kunnskap om pleie og behandling både i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten i løpet av sin utdanning.

5. Begrepsavklaring

Lærling i helsearbeiderfaget: Hovedmodellen for utdanning av helsefagarbeidere er 2 + 2 modellen. Det vil si to år i skole, vg1 helse- og oppvekst og vg2 helsearbeiderfag og deretter to år som lærling (Opplæringslova § 3.3). En lærling har krav på opplæring i lærebedriften i tråd med [læreplan i vg3 helsearbeiderfaget](#). Lærlingen skal delta i arbeidet på avdeling og skal utføre selvstendige oppgaver etter hvert som han/hun har fått tilstrekkelig opplæring og er vurdert som skikket for oppgaven. Dette for å bidra til verdiskapning i lærebedriften. Lærlingen avslutter sin utdanning med fagprøve med mål om å oppnå fagbrev i helsearbeiderfaget.

TAF – lærlinger (TAF står for tekniske allmenn fag) følger et utdanningsløp med kombinert arbeid i bedrift og skolegang gjennom fire år. De to siste årene har kandidaten status som lærling. Læreplan i vg3 helsearbeiderfaget er den samme som for lærlinger som følger 2+2 modellen. TAF-lærlingene oppnår realfaglig studiekompetanse i tillegg til fagbrev.

Lærebedrift: Lærlinger under denne avtalen har tegnet lærekontrakt der kommunen står som lærebedrift. Lærebedrift har hovedansvar for at lærling får opplæring i alle kompetansemål i læreplan i vg3 for faget, i dette tilfellet helsearbeiderfaget. Kommunen/opplæringskontoret har hovedansvaret for lærlingen under hele læreløpet, også den tiden lærlingen gjennomfører læretid i helseforetaket.

Helseforetaket er **lærested** for helsefagarbeiderlærlingen i en avtalt periode og får i definert periode delegert ansvar for å gi opplæring i avtalte kompetansemål beskrevet i veiledende retningslinjer se vedlegg 1.

Lærekontrakt: Alle lærlinger skal ha lærekontrakt godkjent av fylkeskommunen.

Arbeidsavtale: Alle lærlinger skal ha arbeidsavtale som går over samme tidsperiode som lærekontrakt. For lærlinger som omfattes av denne avtalen oppretter kommunen arbeidskontrakt med lærlingen som regulerer arbeidstid, lønn, feriepengene, sykepenger, permisjoner og eventuelle spesielle tilrettelegginger.

I perioden lærling er ved helseforetaket, blir arbeidstid regulert av leder på avdeling. Ved eventuelt uttak av lovfestet ferie i læreperioden vil læretiden ikke bli forlenget i helseforetaket. Når det gjelder sykefravær vil man i hovedsak følge samme prinsipp. Dersom det oppstår problemstillinger knyttet til sykefravær den perioden lærlingen er i foretaket skal opplæringsansvarlig i kommunen kobles inn.

5. Organisering av samarbeidet

Lærlingen skal ha første del av læretiden i kommunehelsetjenesten. Læretid i helseforetaket skal gjennomføres innenfor de siste 12 måneder av læreløpet. For TAF-lærlinger innenfor de siste 18 månedene av læreløpet.

Læreperioden i helseforetaket **er som hovedregel 4 måneder** med oppstart

- uke 37 (i løpet av 2.uke i september) = periode A
- uke 2 (i løpet av 2.uke i januar) = periode B

For læretid i Helse Bergen kan det også planlegges for oppstart av 4 måneder læreperiode i uke 19 (i løpet av 2.uke i mai) = periode C.

For TAF-lærlinger skal læreperioden fortrinnsvis være 8 måneder med oppstart i uke 2 eller uke 19.

For å oppnå kompetansemålene bør ikke lærlingen være fraværende mer enn 1 uke/avvikle mer enn 1 uke ferie, i løpet av læretiden i foretaket. Dette gjelder ikke for lærlinger i periode C som har rett til å gjennomføre 3 uker ferie i løpet av sommermånedene.

5.1 Fordeling av lærlinger til helseforetaket

Foretaket gjør en fordeling av lærlingene ut fra en helhetlig vurdering og i dialog med kommunene.

Helse Bergen vil som hovedregel tilby 22 læreplasser.

Haraldsplass diakonale sykehus vil som hovedregel tilby 3 læreplasser.

Det blir opprettet venteliste i foretaket for de lærlingene som ikke får plass ved første tildeling. Hvis en lærling ikke kan benytte tildelte læreplass i foretaket må ansvarlig kontaktperson i kommunen så raskt som mulig melde tilbake til foretaket slik at neste lærling på ventelisten kan få tilbud om plass.

5.2 Innmelding, oppstart og forløp av læretid i spesialisthelsetjenesten

Kommunen melder inn behov for antall læreplasser det påfølgende år til helseforetaket til følgende adresse: helsefagarbeider@helse-bergen.no innen 15.mars.

Adressen er innmeldingsportal for både HB og HDS.

Innmelding skjer på fastsatt skjema som blir sendt ut til fagansvarlig i kommunene i forkant av innmeldingsfrist.

Eventuell avmelding av tildelt læreplass må skje så raskt som mulig til samme adresse.

6. Ansvar og plikter

Partene i avtalen har ansvar for å samarbeide om planlegging og gjennomføring av læretiden i helseforetaket. Det er utarbeidet maler som skal benyttes for å kvalitetssikre samarbeidet:

- «Vurdering av måloppnåelse» - vedlegg 2 - skal fylles ut av lærested og lærling ved overgangene mellom kommune og foretak samt mellom foretak og kommune.
- «Egenpresentasjon» - vedlegg 3 - skal fylles ut av lærling og sendes til innmeldingsadresse i foretaket to måneder før oppstart av læretid.

6.1 Lærestedets (helseforetakets) ansvar

Helseforetaket/lærestedet:

- avgjør hvor lærlingen skal arbeide den tiden han/hun har læretid i foretaket
- utarbeider arbeidsplan for den enkelte lærling. Det tilstrebes at planen blir sendt lærlingen senest 14 dager før tiltredelse.
- tildeler lærlingen en instruktørsom har hovedansvar for opplæring, veiledning og vurdering (vedlegg 2) av lærlingen i læretiden i samsvar med intern opplæringsplan for perioden i helseforetaket jfr veiledende retningslinjer, vedlegg 1.
- skal sikre at lærlingen har tilgang til arbeidstøy og garderobe og at lærlingen får ID-kort og nødvendige IKT-tilganger
- sørger for lovbestemt forsikringsdekning den tiden lærlingen har læretid i helseforetaket
- skal følge opp lærlingen ved sykemelding. Ved fravær ut over arbeidsgiverperioden (16 dager) skal dette følges opp av kommunen.
- skal være i nødvendig dialog med opplæringsansvarlig i kommunen og melde fortløpende fra til denne dersom det oppstår problemstillinger som går utover det daglige personalansvaret og som normalt avklares mellom ansatt og arbeidsgiver. Skulle det skje at lærlingen vesentlig misligholder sine forpliktelser i læretiden i helseforetaket kan samarbeidet med lærlingen avsluttes etter avtale. Lærlingen og kommunen skal høres før helseforetaket fatter sin endelige beslutning.

6.2. Lærebedriftens (kommunens) ansvar

Kommunen:

- må sikre at lærlingen i forkant av læretiden i foretaket har pleieerfaring
- må sikre at lærlingen har arbeidet systematisk og skriftlig med kompetansemålene
- følger opp i samarbeid med foretaket eventuelle mislighold i arbeidsforholdet/lærekontrakt og andre forhold som normalt avklares mellom ansatt og arbeidsgiver
- må sikre at lærlingen gjennomfører læreperioden i foretaket og ikke bytter læreplass før avtalt periode utløper
- har ansvar for å **informere lærlingen om at han/hun må:**
  - sende inn egenpresentasjon til foretaket 2 måneder før oppstart jfr vedlegg 3 til helsefagarbeider@helse-bergen.no
  - sørge for eventuell MRSA testing i tråd med [forskrift \(§ 4\)](#) samt politiattest, før oppstart av læretid i foretaket
  - arbeide etter fastsatt arbeids- og turnusplaner som lærestedet har utarbeidet
  - arbeide målbevisst med avtalte kompetansemål jfr. veiledende retningslinjer, [vedlegg 1](#)
  - ta ansvar for egen læring og utvikling ved å vise interesse, ta initiativ og systematisk reflektere over egen praksis
  - delta på obligatoriske lærling-samlinger som arrangeres av lærebedrift og/eller lærested og informere leder i god tid
  - ha dialog med leder på avdelingen i helseforetaket om eventuelt uttak av lovfestet ferie, slik at ferie kan inkluderes i avdelingens turnusplaner ved oppstart av læretid
  - ved sykdom, melde fravær til lærestedet og kommunen.
  - melde eventuelle uønskede hendelser og HMS avvik ved lærestedet til kommunen

7. Økonomi

Utbetaling av lønn til lærlingen gjøres i sin helhet fra kommunen (lærlingens arbeidsgiver).

Kostnader knyttet til å ha lærlinger i helseforetaket fordeles etter modell 30/70, det vil si at kommunen betaler 30 % av avtalte kostnader pr lærling og helseforetaket 70 %.

Utgifter til sykefravær utover arbeidsgiverperioden samt lønn ved ferieavvikling dekkes i sin helhet av kommunen.

Kostnad pr lærling beregnes ut fra et gjennomsnitt av lønn i aktuelt semester inkludert vakttillegg og fratrukk for basistilskudd. Se [vedlegg 4](#) «Økonomi». Beløpet justeres årlig¹ i tråd med tariffbestemt lønn for fagarbeid.

Kommunene får utbetalt basistilskuddet fra fylkeskommunen.

Kommunen fakturerer helseforetaket etter avsluttet læretid i foretaket. Fakturagrunnlaget sendes til aktuelt foretak som oppretter et bestillingsnummer og sender dette i retur til

---

¹ Frist for justering: august/september. Ansvar: controller i FoU avdelingen i Helse Bergen

kommunen. Faktura merkes med bestillingsnummer og sendes til foretaket der lærlingen har hatt sin læretid.

Helseforetaket dekker ingen eventuelle kostnader ved reise og opphold i forbindelse med lærlingens arbeid i foretaket.

8. Gjensidig utveksling av lærlinger

Partene er enige om at kommunen skal legge til rette for gjensidig utveksling av helsefagarbeiderlærlinger. Det som beskrives i denne avtalen (samarbeidsmodell, finansiering samt ansvar og plikter) skal legges til grunn ved utarbeidelse av avtale mellom foretaket og aktuell(e) kommune(r) om læretid i kommunen for helsefagarbeiderlærlinger ansatt i foretaket.

9. Varighet, revisjon og oppsigelse

Partene plikter å gjøre avtalen kjent for egne ansatte og sikre implementering i egen organisasjon. Avtalen trer i kraft august 2018 og gjelder fram til en av partene sier opp avtalen med ett års oppsigelsesfrist jfr. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (Jmf. §6-2 pkt. 7) Partene kan kreve at avtalen revideres dersom vesentlige forutsetninger for avtalen blir endret.

Partene er enige om at det skal gjennomføres en evaluering av denne avtalen etter 2 år med særlig fokus på hvordan ny modell for organisering av samarbeidet, økonomi, samt bruk av avtalens vedlegg, har fungert.²

10. Håndtering av uenighet, tvisteløsning herunder mislighold

Uenighet og tvist skal løses i tråd med overordnet samarbeidsavtale.

Konsekvensen av eventuelle avtalebrudd er regulert i overordnet samarbeidsavtale.

-----
dato

Sign. kommune

Sign. Helse Bergen HF

Sign. Haraldsplass Diakonale Sykehus

² Ansvar for innkalling til evalueringsmøte: Helse Bergen, seksjon fag og utdanning